

Brussel, 24 april 2026
(OR. en)

8263/26

EDUC 113
JEUN 62
EMPL 98
SOC 216
COMPET 481

NOTA

van:	het voorzitterschap
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	Basisvaardigheden en de Europese Onderwijsruimte: bruggen bouwen voor de toekomst - <i>Gedachtewisseling</i>

De delegaties vinden in de bijlage een oriënterende nota van het voorzitterschap over het bovengenoemde onderwerp, met het oog op de gedachtewisseling in de Raad (Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport) op 11 mei 2026.

Basisvaardigheden en de Europese Onderwijsruimte: bruggen bouwen voor de toekomst*Oriënterende nota van het voorzitterschap*(Raad Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport)

Onze wereld verandert in een ongekend tempo. De steeds snellere technologische transformatie, waaronder de snelle ontwikkeling en het gebruik van artificiële intelligentie, demografische uitdagingen, geopolitieke, gezondheids- en klimaatcrises, alsook complexe maatschappelijke en economische uitdagingen, creëren een nieuwe realiteit. In het licht van deze veranderingen staat de EU ook voor een uitdaging wat concurrentievermogen betreft. De behoeften van de arbeidsmarkt zijn aan het verschuiven en dit vraagt om aanpassingsvermogen, waaronder het vermogen tot om- en bijscholing en tot het inspelen op de veranderende behoeften op de arbeidsmarkt.

In dit verband spelen de onderwijs- en opleidingsstelsels in Europa een centrale rol bij het bevorderen van innovatie en het stimuleren van het Europese concurrentievermogen, het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen en het vergroten van de veerkracht. Tegelijkertijd wordt steeds vaker verwacht dat zij mensen niet alleen ondersteunen bij de toegang tot werk, maar ook bij het zich ontwikkelen tot actieve, geïnformeerde en veerkrachtige burgers die in staat zijn om hun weg te vinden in complexe en snel veranderende omgevingen. Daartoe moeten de onderwijs- en opleidingsstelsels zich blijven ontwikkelen om mensen voor te bereiden op een snel veranderende toekomst, met veranderingen in de samenleving en de economie en op de arbeidsmarkt. Om dit te bereiken moeten de nationale strategieën voortdurend worden aangepast, moeten beleidsmaatregelen worden vastgesteld om de leerresultaten te verbeteren en uiteindelijk het succes van alle lerenden in het onderwijs te stimuleren.

Binnen de Europese Onderwijsruimte erkennen de lidstaten dat onderwijs- en opleidingsstelsels van cruciaal belang zijn om mensen uit te rusten met de vaardigheden en competenties die nodig zijn om te gedijen in het leven, op de arbeidsmarkt en in de samenleving. Zowel de Resolutie van de Raad betreffende een strategisch kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding met het oog op de Europese Onderwijsruimte en verder (2021-2030) als het aanzienlijke werk dat tot dusver in de Raad is verricht ter voorbereiding van de tweede cyclus, benadrukken de voortdurende inzet voor kwaliteit, billijkheid, inclusie en succes voor iedereen, en de vastberadenheid om de Europese Onderwijsruimte uiterlijk in 2030 volledig tot stand te brengen.

Er zijn streefdoelen vastgesteld om de vooruitgang te monitoren en uitdagingen in kaart te brengen. Met name moet het percentage 15-jarigen dat slecht presteert op het gebied van lezen, wiskunde en wetenschappen uiterlijk in 2030 minder dan 15 % bedragen, terwijl het percentage leerlingen in het tweede jaar van het secundair/voortgezet onderwijs dat slecht presteert op het gebied van computer- en informatiegeletterdheid uiterlijk in 2030 minder dan 15 % moet bedragen. Uit gegevens op EU-niveau blijkt dat de vooruitgang ongelijkmatig blijft ten opzichte van de in 2021 overeengekomen streefdoelen. Hoewel op bepaalde gebieden positieve trends kunnen worden waargenomen, blijven er uitdagingen bestaan bij het waarborgen dat alle lerenden de vaardigheden verwerven die zij nodig hebben om succesvol te zijn in een snel veranderende context. Daarom moet kritisch worden nagedacht over de huidige beleidsbenaderingen en -strategieën, met name over manieren om alle lerenden doeltreffender te ondersteunen. Een hoge beleidsambitie moet beter worden afgestemd op een doeltreffende uitvoering, om betere resultaten te waarborgen. In dit verband blijven coördinatie en samenhang van EU-initiatieven op het gebied van onderwijs en opleiding, met name die betreffende vaardigheden en competenties, en consistente steun voor nationale onderwijs- en opleidingsstelsels een belangrijke doelstelling.

Recente EU-initiatieven benadrukten dat moet worden geïnvesteerd in vaardigheden en competenties. Aandacht voor menselijk kapitaal wordt van cruciaal belang geacht voor de welvaart, de economische veerkracht en de unieke sociale markteconomie van de EU. In de mededeling van de Commissie over de vaardigheidsunie wordt de noodzaak van een sterkere onderwijsbasis en sterkere vaardigheden voor iedereen benadrukt om brede toegang tot onderwijs, een leven lang leren en arbeidskansen te waarborgen en om te gaan met transities en crises. Het actieplan van de Commissie voor basisvaardigheden heeft tot doel de lidstaten te ondersteunen bij het verbeteren van de resultaten op gebieden als geletterdheid, wiskunde, wetenschappen, digitale en burgerschapsvaardigheden, en bij te dragen tot bredere doelstellingen in verband met concurrentievermogen, veerkracht en democratische participatie.

Hoewel er niet één uniforme interpretatie van de term “basisvaardigheden” bestaat, wordt voor deze gedachtewisseling de nadruk gelegd op de fundamentele vaardigheden die elk individu moet verwerven als minimumbasis voor vooruitgang door middel van onderwijs en opleiding, een leven lang leren, inzetbaarheid op de arbeidsmarkt en actieve participatie in de samenleving. Dit begrip kan een breder en holistischer perspectief impliceren, dat ook transversale vaardigheden omvat zoals kritisch denken, communicatie, aanpassingsvermogen, samenwerking en burgerparticipatie, die niet alleen van essentieel belang zijn op alle niveaus en in alle soorten onderwijs en opleiding, maar ook gedurende het hele leven.

Met het oog op de toekomst moeten deze basisvaardigheden niet alleen worden versterkt, maar ook voortdurend bijgestuurd worden in het licht van de nieuwe realiteit, om mensen doeltreffend te ondersteunen zodat zij succesvol kunnen zijn in het leven, hun werk en de democratische samenleving en bij het omgaan met complexiteit, onzekerheid en verandering. Onderwijs- en opleidingsstelsels moeten anticiperen op veranderingen, het aanleren van basisvaardigheden aanpassen aan nieuwe behoeften en ervoor zorgen dat lerenden zijn toegerust voor de uitdagingen van vandaag en voor de kansen van morgen. Dit vereist ook de integratie van een perspectief van een leven lang leren op alle niveaus en in alle soorten onderwijs en opleiding, waarbij ervoor moet worden gezorgd dat mogelijkheden voor bij- en omscholing in alle levensfasen toegankelijk zijn.

In het licht van het bovenstaande verzoekt het voorzitterschap de ministers de onderstaande vragen te beantwoorden met het oog op een gedachtewisseling. Gelieve uw bijdrage tot maximaal drie minuten te beperken.

1. Hoe moeten, in het licht van dit snel veranderende landschap, de nationale strategieën op het gebied van onderwijs en opleiding worden aangepast om lerenden uit te rusten met de basisvaardigheden die zij nodig hebben om vandaag succesvol te zijn en om de uitdagingen van morgen het hoofd te bieden? Zijn onze onderwijs- en opleidingsstelsels flexibel en toekomstgericht genoeg om hun opdracht te vervullen?
2. Hoe kan samenwerking op EU-niveau, met name via de Europese Onderwijsruimte en in voorkomend geval in synergie met de vaardigheidsunie, deze transformatie het best ondersteunen?